

Handlingsplan för Folkhälsoarbete 2023

Stadsområde Hisingen

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	INLEDNING.....	2
2	BAKGRUND	2
3	MÅLGRUPPER	3
4	INSTRUKTIONER	3
5	MÅLOMRÅDEN.....	4
5.1	ÖKA MÖJLIGHETERNA TILL EN GOD START I LIVET OCH GODA UPPVÄXTVILLKOR	4
5.2	ÖKA DEN PSYKISKA HÄLSAN	6
5.3	ÖKA FÖRUTSÄTTNINGARNA FÖR DELAKTIGHET, INFLYTANDE OCH TILLIT	7
5.4	FRÄMJA HÄLSOSAMMA OCH HÅLLBARA LIVSMILJÖER	9
4.5	ÖKA FÖRUTSÄTTNINGARNA FÖR ÅLD RAND E MED LIVSKVALITET	10
6	ÖVRIGT	11
7	BUDGET	12

1 INLEDNING

Det övergripande målet för Sveriges nationella folkhälsopolitik är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation. Folkhälsoarbetet ska utgå från övergripande strukturella förhållanden så som befolkningens livsvillkor och hälsa. Folkhälsoarbetet ska bygga på långsiktighet och de specifika förutsättningar som finns lokalt samt utgå från befolkningens behov. Göteborgs Stad, Stadsdelsnämnden (SN) och Göteborgs hälso- och sjukvårdsnämnd (HSNG) har tecknat avtal om lokalt folkhälsoarbete från 1 januari 2023 till 31 december 2025. I avtalet finns reglerat att en handlingsplan med gemensamt prioriterade områden ska tas fram för det lokala folkhälsoarbetet. Handlingsplanen utgår från de prioriterade områden som förenar SN och HSNG. Handlingsplanen uppdateras årligen men ska ses som ett långsiktigt dokument där insatser kan sträcka sig över avtalsperioden/flu år. Uppföljning sker årligen.

Handlingsplanen ska även följa de målområden och dokument som anges i avtalet:

- Göteborgs Stads styrdokument för folkhälsoarbete (budget, Göteborgs Stads program för en jämlik stad med flera).
- Västra Götalandsregionens styrdokument för folkhälsoarbete (budget, regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030 med flera).

2 BAKGRUND

Arbetet med att förbättra hälsan i befolkningen kräver gemensamma insatser och samverkan mellan olika nivåer och olika huvudmän. Arbetet handlar både om insatser som förbättrar folkhälsan generellt och särskilda insatser riktade till de grupper boende i stadsområdet där både hälsan och dess förutsättningar är avsevärt sämre. En ökad jämlikhet i hälsa och livsvillkor är en förutsättning för att uppnå ett långsiktigt socialt hållbart samhälle och ska särskilt beaktas i folkhälsoarbetet. Handlingsplanen anger folkhälsoarbetets riktning och baseras på insatser med det övergripande nationella målet att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen samt sluta de påverkbara inom en generation. Detta ska ske utifrån ett rättighetsbaserat arbete med vägledning av FN:s konvention om barnets rättigheter samt mänskliga rättigheter. Folkhälsoarbetet ska bygga på långsiktighet och de specifika förutsättningar som finns lokalt samt utgå från befolkningens behov.

Till grund för insatserna i följande handlingsplan ligger en behovsanalys som tagits fram lokalt på Hisingen med en rad data kring hälsans bestämningsfaktorer. Denna, tillsammans med målområden i handlingsplanen och planer och program ligger också till grund för prioritering av målgrupp.

3 MÅLGRUPPER

En god jämlik hälsa är en mänsklig rättighet och ett mål för det lokala folkhälsoarbetet. Hisingen är ett segregerat område med stora skillnader i livsvillkor och hälsa. Därför finns stora utmaningar i att öka den sociala hållbarheten inom stadsområdet och i förhållande till Göteborg. På Hisingen finns tre utsatta eller särskilt utsatta områden: Biskopsgården, Backa-Brunnsbo och Fyrklövern där folkhälsoinsatserna ska intensifieras för att öka tilliten, hälsan och förbättra livsvillkoren för de som bor och verkar i området.

Grupper som är socialt eller ekonomiskt utsatta eller riskerar att diskrimineras har generellt sämre hälsa och livsvillkor. Det handlar till exempel om hbtq-personer, personer med funktionsnedsättning, migranter, nationella minoriteter och personer som står långt från arbetsmarknaden. Det är viktigt att se till utsatta gruppers behov inom samtliga målområden och på hela Hisingen. Även studenter och barn och unga har identifierats som en både växande och utsatt målgrupp kopplat till psykisk ohälsa på hela Hisingen, här behöver arbetet intensifieras.

Allt arbete som sker på Hisingen ska utgå från målgruppens behov och förutsättningar med delaktighet och tillit som röd tråd.

4 INSTRUKTIONER

Beskriv kortfattat planerade insatser under året utifrån handlingsplanens prioriterade områden. Varje stadsområde behöver inte arbeta med alla fem målområden varje år. Att rikta in sig på de målområden som anses vara mest angelägna i det aktuella stadsområdet är möjligt. I matrisen går det bra att infoga eller ta bort rader om så önskas, detta görs genom att på sista raden höger klicka och välja ”Infoga” eller ”Ta bort celler”.

Handlingsplanen skickas till Koncernkontoret, Västra Götalandsregionen via hsn.goteborg@vgregion.se senast den **1 december** årligen.

5 MÅLOMRÅDEN

5.1 Öka möjligheterna till en god start i livet och goda uppväxtvillkor

En god start i livet är avgörande för barns livsvillkor och hälsa, både under uppväxten och senare i vuxenlivet. Att barn tillgodogör sig en god utbildning, lever i en trygg social miljö med trygga ekonomiska villkor påverkar deras livsvillkor och möjligheter senare i livet.

Strategi för att uppnå målområdet	Insats - målgrupp	Aktörer	Planerad effekt/Resultat – utifrån strategin
Arbeta med föräldrastödjande insatser	Erbjuda ABC till alla invånare samt att erbjuda på olika språk och olika åldrar Erbjuda samlad och lättillgänglig information riktad till föräldrar och professioner och aktörer som möter målgruppen	GSF, FSF, socialförvaltningen och Civilsamhälle Berörda förvaltningar och organisationer	Fler får erbjudande om föräldrastöd via riktade kommunikationsinsatser En ökad tilltro till den egna föräldraförmågan Fler får kunskap om vilket stöd och aktiviteter som erbjuds till målgruppen på ett anpassat sätt
Arbeta med läsfrämjande och språkstödjande insatser	Samordna, utveckla och erbjuda läxhjälp riktad till barn och föräldrar	Skola som Arena, Lights on, DoM, Civilsamhället med flera	Fler elever slutför skolan med fullständiga betyg Fler föräldrar kan vara stöd till sitt barn i att klara skolan

Arbeta för en meningsfull fritid	Erbjuda lågröskel verksamhet via RF-SISU tillsammans med andra lokala aktörer med fokus på barn, unga och föräldrar Hitta en form för samverkan kring unga med funktionsvariation Erbjuda simundervisning för barn och unga	RF-SISU, fritid, Lights on/skola som Arena FFS, civilsamhället Lights on/Skola som arena, GSF, med flera	Fler barn och unga får ta del av kostnadsfria aktiviteter i sitt närområde Etablerad långsiktig samverkansform för att ta vara på målgruppens behov och möjliggöra för fler att ta del av mer Fler barn och unga lär sig simma Fler kan fullfölja sina studier
Främja goda levnadsvanor	Arbeta för ökad fysisk aktivitet och goda kostvanor för barn och unga	Skola som Arena/Light on, GSF, fritid, civilsamhället	Ökad fysisk och psykisk hälsa hos barn och unga

5.2 Öka den psykiska hälsan

Psykisk hälsa kan beskrivas som en tillgång eller resurs som gör det möjligt för människor att må bra och gör det möjligt för oss att uppnå vår fulla potential. Arbetet med att stärka den psykiska hälsan innebär både främjande och förebyggande arbete i hela befolkningen. Det kan innefatta insatser som både främjar psykiskt välbefinnande samt insatser som förebygger suicid.

Strategi för att uppnå målområdet	Insats - målgrupp	Aktörer	Planerad effekt/Resultat – utifrån strategin
Arbeta för en bättre samverkan	Skapa dialog mellan verksamheter som möter barn och unga via arbetsgrupp inom NOSAM	NOSAM Hisingen GSF och socialförvaltningen	Ökad kunskap om stöd och enklare vägar för barn och unga inom förebyggande och vård
Öka kunskapen samt förbättra samverkan kring psykisk hälsa	Utbilda inom suicidpreventionsprogram för alla åldrar samt se till skolprogram som kan implementeras över staden Planera och genomföra insatser för att öka studenters psykiska hälsa	Skola som arena/Lights on, socialförvaltningen, UM, Chalmers och ÄVO	Ökad kunskapen och förmågan till att bemöta människor med psykisk ohälsa Öka kunskapen kring målgruppens förutsättningar att få hjälp kring psykiska ohälsa samt tydliggöra vilken vård de har rätt till

5.3 Öka förutsättningarna för delaktighet, inflytande och tillit

Makt över det egna livet och delaktighet i samhället är fundamentala livsvillkor för varje människa. Delaktighet är både en grundlagsstadgad rättighet och en grundläggande princip för att förverkliga de mänskliga rättigheterna. För att åstadkomma en god och jämlik hälsa är det viktigt att främja alla individers möjligheter till kontroll, inflytande och delaktighet i samhället och i det dagliga livet. Delaktighet är en viktig förutsättning för förbättrade livsvillkor och hälsa.

Strategi för att uppnå målområdet	Insats - målgrupp	Aktörer	Planerad effekt/Resultat – utifrån strategin
Arbeta demokratistärkande	Invånarguiderna genomför informations- och dialoguppdrag riktat mot invånare i prioriterade områden	Socialförvaltningen och DoM och civilsamhället	Invånare får större kunskap kring hur man kan påverka i sitt närområde samt ökad kunskap kring vilket stöd man har rätt till Ökad tillit till socialtjänsten
Skapa förutsättningar för delaktighet	Erbjuda insatser kopplade till meningsfull sysselsättning, ex. jobbcoach Jobba med kultur som hälsofrämjande och tillitsskapande insats	Arbvux, DoM, civilsamhället SF, Bostadsbolagen, GSF, Civilsamhället	Fler får förutsättningar till meningsfull sysselsättning och bli självförsörjande Skapa ett utbud av kultur som fler får ta del av

Lyfta minoritetsgruppers livsvillkor och hälsa för ökad delaktighet	Utgå ifrån existerande program och planer Utveckla samverkan med stadenövergripande arenor och verksamheter som exempelvis, Romano center väst		Ökad kunskap om minoritetsgruppers förutsättningar och behov
--	---	--	---

5.4 Främja hälsosamma och hållbara livsmiljöer

Den fysiska miljön vi lever och verkar i, det vill säga livsmiljön, har stor betydelse för människors livsvillkor. Den fysiska miljöns utformning kan öka tryggheten och främja sammanhållning mellan grupper i samhället på individ-, områdes- och befolkningsnivå. Både psykisk och fysisk hälsa påverkas i hög grad av levnadssätt och det omkringliggande samhället.

Strategi för att uppnå målområdet	Insats - målgrupp	Aktörer	Planerad effekt/Resultat – utifrån strategin
Öka förutsättningarna att ta del av den fysiska livsmiljön	Erbjuda simkurser och cykelkurser till vuxna i syfte att öka möjligheten att ta del av samhällets service och utbud	Civilsamhället, trafikkontoret,	Fler vuxna lär sig simma och cykla Minskade begränsningar i målgruppens vardag Fler föräldrar får möjlighet att stötta sina barn i att lära sig simma och cykla
Öka jämlikhet i livsvillkor och hälsa i särskilt prioriterade områden	Implementera hälsolots som en verksamhet för att möta invånarnas behov av hälsoinsatser	VGR och andra berörda parter	Ökade insatser i glappet mellan vård och förebyggande verksamhet utifrån handlingsplan
Skapa samverkan med lokala aktörer för att lyfta hälsofrågor och jobba demokratistärkande på Hisingen	Stötta event med hälsofrämjande och tillitsskapande inslag	Bostadsbolag, civilsamhället, SF med flera	Större medvetenhet hos invånarna kring hälsofrågor Ökad tillgänglighet kring hälsofrämjande insatser

4.5 Öka förutsättningarna för äldre med livskvalitet

För ett hälsofrämjande, friskt äldre är det betydelsefullt att kunna påverka sin tillvaro och sin livssituation. Att känna delaktighet i samhället och ha möjlighet till fysisk aktivitet ger förutsättningar till ökad fysisk, psykisk och kognitiv hälsa. Även social gemenskap bidrar i hög grad till äldre med livskvalitet.

Strategi för att uppnå målområdet	Insats - målgrupp	Aktörer	Planerad effekt/Resultat – utifrån strategin
Främja ökad delaktighet och social gemenskap	Skapa sociala aktiviteter för att motverka ensamhet Arbeta för en ökad digital inkludering	ÄVO, Kulturförvaltningen, Civilsamhället	Fler tar del av sociala aktiviteter Fler möjliggörs en självständig vardag.
Öka den psykiska hälsan	I samverkan med ÄVO, identifiera hur den psykiska hälsan bland äldre ser ut Arbeta för ökad fysisk aktivitet hos 65+	VGR, ÄVO, SF SF, ÄVO, civilsamhället	Ökad kunskap kring äldres psykisk ohälsa för att möjliggöra riktade insatser Minska den psykiska ohälsan genom fysisk aktivitet

6 ÖVRIGT

Under 2023 ska Hälsolots implementeras lokalt på Hisingen. Hälsolots kommer både möjliggöra mycket lösningar för lokala folkhälsoinsatser men också kräva ett stort arbete under året för att få ett långsiktigt och hållbart arbete över tid. UL folkhälsa kommer därmed under året behöva lägga en del av sin arbetstid på att stötta detta arbetet.

7 BUDGET

ÅR 2023		BUDGET	
	HSNG	SN	
Utvecklingsledare folkhälsa (lön inkl. lönebikostnader)	1 111 000 kr	1 111 000 kr	
Omkostnader (admin, kostnader, resor, kurser etc.)	15 000 kr	15 000 kr	
Folkhälsoinsatser	HSNG	SN	
Öka möjligheterna till en god start i livet och goda uppväxtvillkor	987 250 kr	987 250 kr	
Öka den psykiska hälsan	75 000 kr	75 000 kr	
Öka förutsättningarna för delaktighet, inflytande och tillit	883 750 kr	883 750 kr	
Främja hälsosamma och hållbara livsmiljöer	425 000 kr	425 000 kr	
Öka förutsättningarna för åldrande med livskvalitet	250 000 kr	250 000 kr	
Summa	3 747 000 kr	3 747 000 kr	